

ที่ มท ๐๘๙๑.๓/ว๙๙๘

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔

เรื่อง การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๙๑.๓/ว ๓๒๐๐ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๓

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๑๑.๓/๔๓๐๔ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔
๒. สำเนายุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม จำนวน ๑ ชุด
๓. สำเนานโยบายในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม โดยนายกรัฐมนตรี (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงมหาดไทย ได้ส่งนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนางานอนามัยการเจริญพันธุ์แห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗) เพื่อแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนางานอนามัยการเจริญพันธุ์ในระดับท้องถิ่น นั้น

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดทำยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม และขอความร่วมมือกระทรวงมหาดไทยดำเนินการตามข้อสั่งการนายกรัฐมนตรี ที่ได้มอบนโยบายในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อมเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา กรุงเทพฯ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พิจารณาแล้ว เห็นว่านโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนางานอนามัยการเจริญพันธุ์แห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗) และยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพประชากร อันเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ตลอดจนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาดำเนินการและขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ดังกล่าวให้เหมาะสมกับพื้นที่ โดยสามารถดาวน์โหลดสิ่งที่ส่งมาด้วยได้ที่ www.thailocaladmin.go.th / หนังสือราชการ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายชาญนะ เอี่ยมแสง)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการมีส่วนร่วม

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๓๒-๓

“ดำรงธรรมนำไทยใสสะอาด”

บันทึกข้อความ

รวมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ 25239
วันที่ 26 เม.ย. 2554

ส่วนราชการ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานปลัดกระทรวง โทร. ๐-๒๒๒-๓๕๒๕๓๕๕
ที่ มท ๐๒๑๑.๓/๑๓๐๑ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔
เรื่อง การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม
เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ด้วยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ขอความร่วมมือกระทรวงมหาดไทยดำเนินการตามข้อสั่งการนายกรัฐมนตรีที่ได้มอบนโยบายการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา กรุงเทพฯ โดยขอให้กระทรวงมหาดไทยผลักดันการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อมให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม รายละเอียดตามสิ่งที่แนบมาพร้อมนี้

ในการนี้ กระทรวงมหาดไทยขอให้ดำเนินการตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี รวมทั้งให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการดำเนินการตามบทบาทภารกิจตามยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการต่อไป

(นายวิเชียร ชวลิต)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สน.สส.
เลขรับ 3423
วันที่ 27 เม.ย. 2554

สสส.
เลขรับ 889
วันที่ 27 เม.ย. 2554
เวลา.....

สำนักนโยบายและแผน สป.
 18 เม.ย. 2554
 เลขรับที่ 3655
 เวลา

กระทรวงมหาดไทย
 สำนักงานปลัดกระทรวง
 โทร. 254 13021

สำนักงบประมาณ
 2430
 วันที่ 25 เม.ย. 2554
 เวลา
 กระทรวงมหาดไทย

ที่ พม ๐๒๑๓/ ๕๕๕๗

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 เลขที่ ๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม แขวงมหานาค
 เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กทม. ๑๐๑๐๐

มีนาคม ๒๕๕๓
ส.ท.ต.ต.ต.
 ๕๕๗
 วันที่ 18 เม.ย. 2554
 เวลา
 ๕๒๐
 2554

เรื่อง การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์เด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม
 เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
 สิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปสาระสำคัญการมอบนโยบายในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์เด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม โดย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดให้มีการมอบนโยบายการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์เด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม โดยนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีในกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการกิจการตามยุทธศาสตร์ แก่คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดทั่วประเทศ หน่วยงานในส่วนกลาง และหน่วยงานภาคเอกชน ในวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา กรุงเทพมหานคร นั้น

ในวันดังกล่าว นายกรัฐมนตรีได้มอบนโยบายการดำเนินงานแก่ทุกกระทรวง และแก่คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดทั่วประเทศ สาระสำคัญตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ในการนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ใคร่ขอความร่วมมือท่านดำเนินการตามภารกิจที่นายกรัฐมนตรีสั่งการ และมอบหมายให้หัวหน้าส่วนราชการในภูมิภาค ซึ่งร่วมเป็นคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด ร่วมผลักดันให้คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์อย่างเข้มแข็ง หรือจัดกิจกรรม / โครงการ ตามอำนาจหน้าที่ที่สอดคล้องกับภารกิจตามยุทธศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วม กระตุ้น ผลักดันให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่ต้องร่วมกันป้องกันและแก้ไขให้สัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ที่ มท 0100/ 214

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย
 เพื่อโปรดทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 เลขรับ 21071
 วันที่ 4 เม.ย. 2554
 เวลา

(Signature)

(นายสุริยะ ร่วมพัฒนา)

(Signature)

(นายอิสสระ สมชัย)

ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีฯ รักษาราชการแทน

เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

30 เม.ย. 2554

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ
 โทร. ๐ ๒๓๐๖ ๘๖๐๔ โทรสาร ๐ ๒๓๐๖ ๘๖๐๒-๓

๒

(Signature)
 พน. ๓๗.๓๓
 พ.ศ. ๒๕๕๓
 ๒๕๕๓ 25 เม.ย. 2554

**การมอบนโยบายในการดำเนินงานตาม
ยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม
โดย
นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
นายกรัฐมนตรี
วันจันทร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เวลา ๐๘.๔๕ น.
ณ อาคาร EH ๑๐๖
ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา กรุงเทพฯ**

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับงานด้านสังคมมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากรัฐบาลตระหนักดีว่า ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจจะเป็นไปได้อย่างมั่นคง ต้องมีรากฐานมาจากสังคมที่เข้มแข็ง การที่สังคมจะเข้มแข็งได้ คนในสังคมต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดี ครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในสังคม สามารถดูแลสมาชิกให้อยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข สมาชิกสามารถทำหน้าที่ของตนในครอบครัวและชุมชนได้อย่างเหมาะสม ความเจริญก้าวหน้าในยุคโลกาภิวัตน์ได้นำคุณประโยชน์ด้านเทคโนโลยีและความก้าวหน้าในวิทยาการสาขาต่างๆ มาสู่สังคมไทย ทำให้สังคมไทยเจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว แต่ในความเจริญก้าวหน้า ก็ส่งผลเสียบางประการโดยเฉพาะ แก่กลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งรับเทคโนโลยีต่างๆ และวัฒนธรรมข้ามชาติอย่างรวดเร็ว ความอ่อนแอของสถาบันครอบครัวในยุคโลกาภิวัตน์และยุคที่ทุกคนต้องดิ้นรนหาเลี้ยงชีพ ทำให้ครอบครัวขาดความใกล้ชิด บุตรหลาน ปัญหาสังคมจึงเกิดขึ้นกับกลุ่มเด็กและเยาวชน อย่างมากมาย

ปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อมก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่บ่งบอกถึงความอ่อนแอของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และกลไกการควบคุมจากสังคม ซึ่งเป็นผลให้เด็กและเยาวชนมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรจนนำไปสู่การตั้งครรภ์ไม่พร้อม ข้อบ่งชี้ที่สำคัญถึงความรุนแรงของปัญหาได้จากสถิติขององค์การอนามัยโลก ซึ่งบ่งชี้ว่าเด็กและเยาวชน อายุระหว่าง ๑๕ - ๑๙ ปีของไทยคลอดบุตรมีจำนวนสูงเกินกว่าเกณฑ์ของระดับเอเชียและระดับโลก ในจำนวนนี้เชื่อว่ามีจำนวนมากที่เกิดจากการตั้งครรภ์ไม่พร้อม และในกลุ่มอายุที่ต่ำกว่า ๑๕ ปี ก็เชื่อว่ามีสถิติการตั้งครรภ์จำนวนมาก และเป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมเช่นกัน ยังไม่ต้องพูดถึงการตั้งครรภ์ที่จบลงด้วยการลักลอบทำแท้งเถื่อน สำหรับกลุ่มเสี่ยงที่อาจตั้งครรภ์ไม่พร้อม จากผลการศึกษาวิจัยหลายฉบับพบว่า ได้แก่

- (๑) เด็กและเยาวชนในโรงเรียนซึ่งศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น

/ (๒) เด็กและเยาวชน...

- (๒) เด็กและเยาวชนในชุมชนแออัด
- (๓) เด็กและเยาวชนที่พักอยู่ในหอพัก โดยเฉพาะหอพักที่ไม่ได้ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. หอพัก พ.ศ. ๒๕๐๗
- (๔) เด็กและเยาวชนที่ทำงานในโรงงาน
- (๕) เด็กเร่ร่อน

รัฐบาลรับทราบและตระหนักถึงความสำคัญของปัญหานี้ ผมจึงได้สั่งการให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งแก้ไขปัญหา และเร่งรัดให้มีการดำเนินการโดยเร่งด่วน เนื่องจากปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภไม่พร้อมเป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับภารกิจของหลายกระทรวง ผมจึงได้มอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะกระทรวงเจ้าภาพในงานด้านสังคม ไปบูรณาการกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ได้ทราบว่า กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ไปตั้งคณะทำงานโดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะทำงาน ร่วมกันยกร่างยุทธศาสตร์ฉบับนี้ขึ้น ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์นี้แล้วเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ก่อนหน้านี้กระทรวงสาธารณสุขก็ได้มีการนำเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนางานอนามัยเจริญพันธุ์แห่งชาติ และร่างพระราชบัญญัติอนามัยการเจริญพันธุ์ พ.ศ... ซึ่งก็เป็นการดำเนินงานที่เกื้อกูลกันในอันที่จะช่วยให้เด็กและเยาวชนประชาชน มีการอนามัยเจริญพันธุ์ การวางแผนครอบครัว และสุขภาพทางเพศที่ดี สำหรับยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกเด็กและเยาวชนตั้งครรภไม่พร้อมนี้ มียุทธศาสตร์ทั้งหมด ๖ ด้าน ได้แก่

๑. ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกัน
๒. ยุทธศาสตร์ด้านการช่วยเหลือและบำบัดฟื้นฟู
๓. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างบทบาทและองค์ความรู้แก่กลุ่มผู้นำทางความคิดของเด็กและเยาวชน
๔. ยุทธศาสตร์การจัดสิ่งยั่วยุและอิทธิพลจากสื่อ
๕. ยุทธศาสตร์ด้านการผลักดันนโยบาย
๖. ยุทธศาสตร์การสำรวจข้อมูล การพัฒนาระบบงาน และการติดตาม

เนื่องจากยุทธศาสตร์ฉบับนี้มีการใช้กลไกตาม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ได้แก่ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด ซึ่งมีท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด และมีหัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับงานด้านเด็กและเยาวชนร่วมเป็นกรรมการ ได้แก่ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แรงงานจังหวัด พัฒนาการจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

/ พัฒนาสังคม...

พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด และมีภารกิจเกี่ยวข้องแต่ไม่ได้ร่วมเป็นกรรมการ คุ่มครองเด็กจังหวัด เนื่องจากตอนร่างกฎหมายนี้ยังไม่มีตำแหน่งนี้ คือ วัฒนธรรมจังหวัดและ หัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด ก็ได้เชิญมาพร้อมกับคณะกรรมการคุ่มครองเด็กจังหวัด เพื่อมารับมอบนโยบายในวันนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบจากทุกภาค ส่วน ผมจึงขอให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. ขอให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์นี้ถือเป็นเรื่องสำคัญและเร่งด่วนที่ทุก ส่วนราชการ ซึ่งมีภารกิจตามยุทธศาสตร์ต้องดำเนินการให้สัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม โดย บูรณาการความร่วมมือต่อกัน

๒. ในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ขอเน้นย้ำให้แต่ละส่วนราชการเร่ง ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ ขอให้ทุกส่วนราชการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันเป็น ภารกิจสำคัญอันดับแรก ทั้งนี้เพื่อให้มีการให้ความรู้และสร้างความตระหนัก ทั้งแก่เด็กและเยาวชน ครอบครัว ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการที่จะป้องกันปัญหาเด็กและเยาวชน มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งอาจนำไปสู่การตั้งครรภ์ไม่พร้อม หรือการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่มีการ คุมกำเนิด

๒.๒ กรณีที่เด็กก้าวพลาดเกิดการตั้งครรภ์ไม่พร้อม เมื่อเด็กคลอดบุตรแล้ว เด็กควรได้รับโอกาสให้กลับมาศึกษาต่อ กระทรวงศึกษาธิการควรจัดระบบให้แม่วัยเยาว์ที่คลอดบุตร แล้วได้กลับมาเรียนต่อ เพื่อให้เด็กได้กลับมาทำหน้าที่ของเขาดั้งเดิม ตรงนี้กำหนดไว้ชัดเจนใน ยุทธศาสตร์

๒.๓ กรณีแม่วัยเยาว์ไม่สามารถกลับมาเรียนต่อได้แต่ประสงค์จะทำงาน กรณีนี้เป็นภารกิจของกระทรวงแรงงานที่จะช่วยให้แม่วัยเยาว์ได้รับการอบรมวิชาชีพและจัดหางาน ให้ทำ รวมทั้งควรมีการพัฒนาฝีมือแรงงานให้กลุ่มแม่วัยเยาว์เป็นแรงงานที่มีทักษะและแรงงานที่มี คุณภาพในอนาคต

๒.๔ ขอให้กระทรวงศึกษาธิการพัฒนาหลักสูตรการสอนวิชาเพศศึกษาให้ เหมาะสมกับเด็กแต่ละช่วงวัย และเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและปัญหาของเด็กและ เยาวชนในปัจจุบัน ในการสอนวิชาเพศศึกษาอาจขอความร่วมมือจากแพทย์ พยาบาล มาร่วมสอน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สอนวิชานี้เป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังควรมี การสอนวิชาบทบาทความสัมพันธ์หญิงชาย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ คุณธรรมจริยธรรมใน มิติการรักนวลสงวนตัว และการมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม

๒.๕ ภารกิจเรื่องการให้ความรู้ เรื่องการอนามัยเจริญพันธุ์ สุขภาวะทาง เพศ หรือการจัดบริการให้คำปรึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ที่เข้าถึงง่ายและเป็นมิตรต่อเด็กและเยาวชน กระทรวงสาธารณสุขเป็นเจ้าภาพหลักตามยุทธศาสตร์ในเรื่องนี้ และบทบาทนี้ก็สอดคล้องกับภารกิจ ของกระทรวงสาธารณสุขในนโยบายการอนามัยเจริญพันธุ์แห่งชาติ และร่างพระราชบัญญัติอนามัย เจริญพันธุ์ พ.ศ... ซึ่งภารกิจทั้งสองมีความสอดคล้องและเกื้อกูลกัน เนื่องจากเป็นบทบาทหลักของ

/ กระทรวงสาธารณสุข...

กระทรวงสาธารณสุขอยู่แล้ว

๒.๖ ขอให้กระทรวงวัฒนธรรมดูแลในเรื่องมิติทางสังคมและวัฒนธรรมไทย เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความเป็นไทย มีการรักษามรดกสงวนตัว ให้ความรู้แก่สังคมถึงอันตรายจากการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัย การตรวจสอบ ควบคุม ให้คำแนะนำแก่สื่อเพื่อให้ระมัดระวังการนำเสนอภาพหรือเนื้อเรื่องที่อาจกระตุ้นเร้าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของเด็กและเยาวชน รวมทั้งการตรวจสอบ ควบคุม เกมออนไลน์ต่าง ๆ ที่มีการใช้เรื่องเพศเป็นกิจกรรมในการเล่นเกมส์

๒.๗ ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กวดขัน ตรวจสอบ เรื่องการเผยแพร่ รูปภาพ คลิป เว็บไซต์ ที่เกี่ยวกับเรื่องเพศที่สื่อไปในทางลามกอนาจาร ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อประเภทต่าง ๆ

๒.๘ ขอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กวดขัน กวาดล้าง จับกุม การผลิต และจำหน่ายสื่อลามกรูปแบบต่าง ๆ การตรวจตราสถานที่เสี่ยงสำหรับเด็กและเยาวชน เพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน

๒.๙ ขอให้กระทรวงมหาดไทยร่วมผลักดันให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม เป็นภารกิจสำคัญที่มอบให้ทุกจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทั่วประเทศร่วมดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ขอฝากกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับงานด้านเด็กและเยาวชน ขอให้เน้นย้ำหรือกำหนด นโยบาย มาตรการ วิธีการ เพื่อให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลเด็กและเยาวชนในพื้นที่รับผิดชอบอย่างใกล้ชิด เพื่อลดปัญหาเด็กและเยาวชนในแต่ละพื้นที่ ให้ได้ผลอย่างจริงจัง

๒.๑๐ สำหรับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ขอให้เน้นกลุ่มเด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา เนื่องจากในสถานศึกษากระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพหลักดูแลในเรื่องนี้อยู่แล้ว นอกจากการให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันแล้ว ในยุทธศาสตร์นี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีบทบาทหลักคือ เมื่อพบเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อมกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖ เข้าไปพบปะให้คำปรึกษา และประเมินสถานะเพื่อวางแผนหนทางในการให้ความช่วยเหลือ ทั้งตัวแม่วัยเยาว์และครอบครัว พนักงานเจ้าหน้าที่ อาจประสานกับหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขในเรื่องการบำบัด ฟันฟู การให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงดูบุตร การคุมกำเนิด เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ ขอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประสานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับจังหวัดและชุมชน เพื่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์นี้ สำหรับกลไกตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้แก่ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด ขอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ส่งเสริมและสนับสนุนให้เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด ส่วนในระดับชุมชน ขอให้ส่งเสริมสนับสนุนให้กลไกที่อยู่ใน

/ ความรับผิดชอบ...

ความรับผิดชอบของกระทรวง ได้แก่ สภาดังและเยาวชนระดับตำบล และศูนย์พัฒนาครอบครัว
ในชุมชน ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาชนที่อยู่ในชุมชน ให้มีบทบาทในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์
นี้ในชุมชน

๖.๑๐ สำหรับคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด ภารกิจในการดำเนินการ
ตามยุทธศาสตร์นี้ขอให้ถือเป็นภารกิจสำคัญและเร่งด่วน ภารกิจที่ขอให้ทุกจังหวัดกลับไปดำเนินการ
ได้แก่

๑. ขอให้ท่านจัดประชุมคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดเพื่อ
รับทราบบทบาทภารกิจตามยุทธศาสตร์ สืบเสาะหาปัญหา จำนวนเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่
พร้อมในพื้นที่ กำหนดนโยบาย มาตรการ แนวทางปฏิบัติ โดยใช้ยุทธศาสตร์เป็นกรอบแนวคิด
และจัดทำแผนปฏิบัติของจังหวัด

๒. ดำเนินงานเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ปฏิบัติตาม
บทบาทภารกิจ ที่ยุทธศาสตร์กำหนด โดย คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดเป็นกลไกประสาน
ส่งเสริมและสนับสนุน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพ และสามารถเป็นกลไกหลักใน
การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ในระดับชุมชนได้อย่างเข้มแข็ง คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด
อาจมีการจัดทำแผนปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในพื้นที่
ร่วมปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม

๓. จัดทำกิจกรรมและโครงการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและ
เยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
โดยในเบื้องต้น ขอให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะสั้น ระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ - เมษายน
๒๕๕๔ ทั้งนี้เพื่อให้มีผลการสร้างกระแสสังคมในภาพรวมทั้งประเทศ ให้เกิดความตระหนักเพื่อ
ป้องกัน ดูแล บุตรหลานมิให้เกิดการตั้งครรภ์ไม่พร้อม

การดำเนินงานในข้อ ๑ - ๓ ขอให้รายงานผลการดำเนินการมายังคณะกรรมการ
คุ้มครองเด็กแห่งชาติภายในเดือนพฤษภาคม เพื่อคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติจะได้
ประมวลผลการดำเนินงานของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดทั่วประเทศในการดำเนินงานตาม
ยุทธศาสตร์ เสนอรัฐบาลต่อไป

ผมอยากเห็นคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดเอาจริงเอาจังกับการแก้ไขปัญหา
และปัญหาสังคมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ขอฝากท่านผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะท่านเป็น
ประธานคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด ขอให้ท่านสละเวลาเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการ
คุ้มครองเด็กจังหวัดทุกครั้ง และขอให้ให้ความสำคัญกับงานด้านเด็กและเยาวชนในจังหวัดอย่าง
จริงจัง ภารกิจตามยุทธศาสตร์นี้ถือเป็นนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการให้มีการแก้ไขปัญหาอย่าง
จริงจัง หวังว่าคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดทุกจังหวัดจะได้ร่วมกันระดมความคิดเห็น
เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม ให้สัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม

/วันนี้นับเป็นจุดเริ่มต้น ...

๖

วันนี้ นับเป็นจุดเริ่มต้นของการประกาศยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม ผมจะจัดให้มีเวทีในการติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดตามยุทธศาสตร์นี้ และจะได้มอบหมายให้คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติวางระบบการติดตามและรายงานผลการดำเนินงานให้รัฐบาลทราบอย่างต่อเนื่อง

ผมขอขอบคุณท่านรัฐมนตรีว่าการจากทุกกระทรวง ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ท่านกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด ท่านผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานภาครัฐใน ส่วนกลาง และหน่วยงานภาคเอกชน ผมฝากความหวังว่าพวกเราจะได้ช่วยเด็กและเยาวชนที่ก้าวพลาดให้กลับมาอยู่ในสังคมได้ดังเดิม และสามารถมีชีวิตที่ปกติสุข รวมทั้งช่วยป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนกลุ่มใหม่ไปประสบปัญหานี้ เราจะช่วยให้เด็กและเยาวชนผ่านพ้นช่วงวัยรุ่นไปได้อย่างสวยงาม และเป็นอนาคตที่สดใสของประเทศชาติ ต่อไป

ยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน ตั้งครรภ์ไม่พร้อม

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมปัจจุบัน การดำรงชีพของครอบครัวไทยจำนวนมากดิ้นรนเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในโลกโลกาภิวัตน์ ประชากรวัยแรงงานต้องเข้าสู่กระบวนการทำงาน พ่อและแม่ต้องทำมาหากินเลี้ยงชีพ เป็นผลให้สภาพครอบครัวขาดความอบอุ่น เด็กและเยาวชนขาดการดูแลและชี้แนะแนวทางที่เหมาะสม ความก้าวหน้าของยุคไซเบอร์และวัฒนธรรมข้ามชาติทำให้เด็กและเยาวชนได้รับการกระตุ้นเร้า และเข้าถึงสื่อทุกรูปแบบได้โดยไร้ขีดจำกัด มีสื่อลามกมากมายที่น่าเสียดายและหาดูได้ง่ายในโลกอินเทอร์เน็ต สื่อเหล่านี้มีผลเร้าให้เด็กมีพฤติกรรมทางเพศก่อนวัยอันสมควร ด้วยความอ่อนด้อยในวัยวุฒิที่ขาดทักษะในการควบคุมอารมณ์ทางเพศของตนเอง เด็กหญิงและเด็กชายจึงมีเพศสัมพันธ์โดยขาดทักษะและความเข้าใจในเรื่องอนามัยเจริญพันธุ์และการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศอย่างเหมาะสมจึงส่งผลให้เกิดการตั้งครรภ์ไม่พร้อม

ปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม นับเป็นปัญหาสังคมที่ทวีความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ ในการดูแลเด็กและเยาวชนของประเทศไทย สิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงข้อเท็จจริงในปัญหาดังกล่าว คือ ข้อมูลขององค์การยูนิเซฟแห่งประเทศไทยในปี 2546 (นพ.สุริยเดว ทรีปาตี) ที่ได้รายงานอุบัติการณ์การคลอดบุตรของวัยรุ่นทั่วโลก ที่มีอายุระหว่าง 15 – 19 ปี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่ 65 รายต่อหญิงในวัยเดียวกัน 1,000 ราย สำหรับประเทศไทยพบว่าอัตราการคลอดบุตรของแม่วัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15 – 19 ปี อยู่ที่ประมาณ 70 รายต่อหญิงในวัยเดียวกัน 1,000 ราย ซึ่งค่าเฉลี่ยดังกล่าวสูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับภูมิภาคเอเชียซึ่งอยู่ที่ 56 รายต่อหญิงในวัยเดียวกัน 1,000 ราย นอกจากนี้ยังมีสถิติที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม ของประเทศไทยที่บ่งบอกถึงความรุนแรงของปัญหา คือ จากการสำรวจอายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่นไทย พบว่ามีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ โดยปัจจุบันพบว่า วัยรุ่นเริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุระหว่าง 13 – 15 ปี และยังพบว่าการมีเพศสัมพันธ์

ครั้งแรก ส่วนใหญ่ไม่มีการใช้ถุงยางอนามัย มากถึงร้อยละ 50 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งครรภ์ของวัยรุ่น พบว่า ส่วนใหญ่เกิดจากการ ใช้วิธีการคุมกำเนิดไม่สม่ำเสมอ หรือไม่ได้ใช้วิธีการป้องกันใด ๆ เนื่องจากขาดความรู้ หรือมีความเข้าใจที่ผิดว่าการใช้ถุงยางอนามัยขัดขวางความสุขทางเพศ และการมีเพศสัมพันธ์เพียงครั้งเดียว จะไม่ตั้งครรภ์

สำหรับอัตราการคลอดบุตรของแม่วัยเยาว์ ที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี ที่มาคลอดในโรงพยาบาลของรัฐ ระหว่างปี 2547 - 2552 พบว่าในปี 2547 มีแม่วัยเยาว์อายุน้อยกว่า 20 ปี มาคลอดบุตร ร้อยละ 13.86 ในปี 2552 พบว่ามีแม่วัยเยาว์อายุน้อยกว่า 20 ปี มาคลอดบุตร ร้อยละ 16.00 และอายุต่ำที่สุดที่มาคลอดบุตร พบว่า มีอายุเพียง 10 ปี

เนื่องจากเด็กที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมมีอายุน้อยลงมาก เด็กเหล่านี้จึงขาดวุฒิภาวะในการจัดการกับปัญหาชีวิตที่เกิดขึ้น เด็กอายุน้อยที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมบางราย ทราบว่าตนเองตั้งครรภ์เมื่ออายุครรภ์เกือบ 8 เดือน ผลจากการตั้งครรภ์ไม่พร้อมทำให้แม่วัยเยาว์ไม่ได้ดูแลร่างกาย และไม่ได้รับประทานอาหารเสริมบุตรของแม่วัยเยาว์จึงมักประสบปัญหาสุขภาพไม่สมบูรณ์ แข็งแรง น้ำหนักแรกเกิดน้อย ซึ่งจะทำให้มีปัญหาความผิดปกติทางระบบประสาท หูหนวก ตาบอด และมีความพิการสูงกว่าทารกที่มีน้ำหนักปกติ ผลจากการศึกษาวิจัยตามโครงการสำรวจปัญหา เพื่อพัฒนาระบบช่วยเหลือแม่วัยเยาว์ โดย ดร.วิชัย รูปขำดี และคณะ พบว่า เด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในระบบการศึกษา เด็กกลุ่มนี้ จะมีความกดดันและความกังวลสูง วิธีการหนึ่งที่เด็กมักนึกถึงก่อนอื่นคือ การทำแท้ง ซึ่งต้องแสวงหาสถานที่ทำแท้งเถื่อน ผลจากการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัย อาจทำให้เด็กตกเลือด ติดเชื้อ บางรายรุนแรงจนอาจเสียชีวิตได้ เด็กบางคนใช้วิธีการทุบตี กระแทกร่างกายเพื่อให้แท้ง ซึ่งบางรายก็แท้งบุตร แต่บางรายไม่แท้ง ก็ต้องพบกับความบอบช้ำทั้งแม่และลูก เด็กกลุ่มนี้เมื่อคลอดบุตรก็มีแนวโน้มทอดทิ้งบุตรสูง ส่วนเด็กที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษาจะไม่กระทำการใดให้แท้งบุตรเลย แม่วัยเยาว์ร้อยละ 18.6 คิดฆ่าตัวตายเพื่อหนีปัญหาชีวิต ร้อยละ 12.4 เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ร้อยละ 12.7 สูบบุหรี่ระหว่างการตั้งครรภ์ ในเรื่องของการดูแลครรภ์ พบว่าแม่วัยเยาว์ไปตรวจครรภ์ไม่ต่อเนื่องตามที่ แพทย์นัด บุตรของแม่วัยเยาว์ได้รับวัคซีนไม่ครบถ้วน นอกจากนี้ยังมีเด็กและเยาวชนอีกกลุ่มหนึ่งที่ตั้งครรภ์โดยถูกล่วงละเมิดทางเพศ เด็กกลุ่มนี้มีจำนวนมากที่ไม่ไปแจ้งความดำเนินคดี เมื่อพบว่าตั้งครรภ์จึงต้องแสวงหา ที่ทำแท้งเถื่อน แม้ว่ากฎหมายจะยอมรับให้มีการทำแท้งอย่างถูกต้องตามกฎหมายสำหรับการตั้งครรภ์จากการถูกล่วงละเมิดทางเพศก็ตาม

จากสภาพการณ์ของปัญหาดังกล่าวได้มีหลายหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน ได้มีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหานี้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม ตัวแม่วัยเยาว์และลูกยังมีสภาพเป็นเด็กที่ต้องให้ความดูแลช่วยเหลือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในฐานะเจ้าภาพหลักในการดำเนินงานตาม พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการเร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยมีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม และคณะทำงานชุดดังกล่าวได้จัดทำยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันของภาคีเครือข่าย

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อมในระดับชาติ ระดับจังหวัดและระดับชุมชน
- 2.2 เพื่อบูรณาการความร่วมมือภาคีกับเครือข่ายในการช่วยเหลือบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม แม่วัยเยาว์ บุตรและครอบครัว ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข
- 2.3 เพื่อเป็นแนวทางการสร้างและพัฒนาระบบการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม และแม่วัยเยาว์ ให้มีรูปแบบที่เป็นเอกภาพชัดเจน โดยความร่วมมือของภาคีเครือข่าย
- 2.4 เพื่อเป็นแนวทางในการรณรงค์ร่วมกับภาคีเครือข่ายให้สังคมเกิดความตระหนักและร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม

3. เป้าหมายของแผน

- 3.1 เด็กและเยาวชนมีความรู้และทักษะในการจัดการกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้ ไม่นำไปสู่การตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม
- 3.2 เด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม และแม่วัยเยาว์ ได้รับการช่วยเหลือบำบัดฟื้นฟู มีทักษะชีวิต ไม่กลับไปตั้งครรภ์ไม่พร้อมซ้ำ และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

3.3 มีการช่วยเหลือให้แม่วัยเยาว์สามารถให้การเลี้ยงดูบุตรของตนได้อย่างเหมาะสม และในกรณีที่ไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ บุตรของแม่วัยเยาว์จะได้รับการดูแลทางเลือกอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการเลี้ยงดูในรูปแบบครอบครัวอุปถัมภ์และครอบครัวบุญธรรม

3.4 ครอบครัว สังคม ชุมชน ของเด็ก มีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อมและช่วยเหลือแม่วัยเยาว์

3.5 มีกลไกรับผิดชอบดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ในระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับชุมชน

3.6 มีตัวแบบการปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือ บำบัดฟื้นฟู เมื่อพบเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม และแม่วัยเยาว์ ที่เป็นบทบาทร่วมของภาคีเครือข่าย

3.7 มีกลไกระดับปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 หรือผู้ปฏิบัติงานด้านเด็ก เข้ามาดูแลให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม และแม่วัยเยาว์ เป็นรายบุคคล

3.8 พัฒนาศักยภาพด้านเด็กให้มีความรู้ ศักยภาพ และสามารถบูรณาการปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม และแม่วัยเยาว์ร่วมกัน

3.9 ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อมในทุกระดับ

4. กลุ่มเป้าหมายแผน

4.1 กลุ่มเป้าหมายทั่วไป คือ เด็กและเยาวชนอายุไม่เกิน 20 ปี

4.2 กลุ่มเสี่ยง

- (1) เด็กและเยาวชนในโรงเรียน ซึ่งศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น
- (2) เด็กและเยาวชนในชุมชนแออัด
- (3) เด็กและเยาวชนที่พักอยู่ในหอพัก โดยเฉพาะหอพักที่ไม่ได้ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. หอพัก พ.ศ. 2507
- (4) เด็กและเยาวชนที่ทำงานในโรงงาน
- (5) เด็กเร่ร่อน

5. นิยามปฏิบัติการ

5.1 เด็ก คือ บุคคลที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส (ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546)

5.2 เยาวชน คือ บุคคลซึ่งอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ถึง 25 ปีบริบูรณ์ (ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550)

5.3 เด็กและเยาวชนตั้งครรรภ์ไม่พร้อม หมายถึง เด็กและเยาวชนที่ตั้งครรรภ์ไม่พร้อมในขณะมีอายุไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ (ตามร่างข้อเสนอแนะมาตรการการพัฒนาคุณภาพชีวิตและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่ได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต และกลุ่มเป้าหมายเฉพาะในคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ)

5.4 แม่วัยเยาว์ หมายถึง เด็กและเยาวชนที่ตั้งครรรภ์ไม่พร้อม มีการคลอดบุตร แต่ขาดความพร้อมในการเลี้ยงดูบุตร เช่น ขาดทักษะในการเลี้ยงดูบุตร ขาดความรับผิดชอบ ขาดรายได้ หรือขาดผู้ช่วยเหลือในการเลี้ยงดูบุตร

5.5 กลุ่มผู้นำทางความคิด หมายถึง บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ให้บริการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ครู ผู้ให้คำปรึกษา/แนะนำ/แนะแนว ผู้ดูแล เจ้าหน้าที่คุ้มครอง ผู้ทำงานเกี่ยวกับวัยรุ่น เพื่อน บุคคลที่วัยรุ่นชื่นชม สื่อมวลชน ผู้นำทางสังคม ระดับประเทศ และชุมชน

6. ยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรรภ์ไม่พร้อม

ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ย่อย 6 ยุทธศาสตร์ คือ

1. ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกัน
2. ยุทธศาสตร์ด้านการช่วยเหลือและบำบัดฟื้นฟู
3. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างบทบาทและองค์ความรู้แก่กลุ่มผู้นำทางความคิดของเด็กและเยาวชน
4. ยุทธศาสตร์การจัดสิ่งยั่วยุและอิทธิพลจากสื่อ
5. ยุทธศาสตร์ด้านการผลักดันนโยบาย
6. ยุทธศาสตร์การสำรวจข้อมูล การพัฒนาระบบงาน และการติดตามผล

1. ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกัน

1.1 เป้าประสงค์

(1) เด็กและเยาวชนมีความรู้และตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศที่เหมาะสม การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ชะลอการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร สามารถจัดการสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ

เรื่องเพศได้ รู้เท่าทันสื่อ และบริโภคสื่ออย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

(2) ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และภาคีเครือข่าย มีวิธีการที่เหมาะสมที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้เรื่องค่านิยมของสังคมไทยในเรื่องเพศ เพศศึกษา บทบาทความสัมพันธ์ของหญิงชาย และมีเพศสัมพันธ์ด้วยความรับผิดชอบ และมีการป้องกัน

(3) มีหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาเพศศึกษา ที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในแต่ละช่วงวัย โดยมีครูผู้สอนที่ได้รับการฝึกอบรมพัฒนา และมีการปรับทัศนคติของบุคลากรด้านการศึกษาให้มีความเข้าใจในพฤติกรรมทางเพศของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน

(4) มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่าย ในทุกระดับ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม และการช่วยเหลือแม่วัยเยาว์

1.2 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

(1) จำนวนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการสร้างความรู้ ความตระหนัก และทักษะชีวิตเกี่ยวกับเรื่องค่านิยมของสังคมไทยในเรื่องเพศ เพศศึกษา อนามัยเจริญพันธุ์ บทบาทความสัมพันธ์ของหญิงชาย และการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

(2) ร้อยละของเด็กและเยาวชนซึ่งอายุต่ำกว่า 20 ปีที่มาคลอดบุตรในโรงพยาบาลของรัฐ

(3) รูปแบบการจัดบริการให้คำปรึกษาแก่เด็กและเยาวชน พ่อแม่ผู้ปกครองที่เป็นมิตร และเข้าถึงได้ง่าย

(4) จำนวนครอบครัวที่ได้รับความรู้ให้สามารถสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรได้อย่างเหมาะสม

(5) จำนวนโรงเรียนที่มีการพัฒนาหลักสูตร และการสอนวิชาเพศศึกษาที่สามารถป้องกันปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม

(6) มีการเสริมศักยภาพครูผู้สอนวิชาเพศศึกษา ให้มีเทคนิควิธีการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างเหมาะสม

(7) จำนวนบุคลากรด้านการศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมพัฒนาเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติให้มีความเข้าใจพฤติกรรมทางเพศของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน

(8) มีรูปแบบการประสานงานระหว่างภาคีเครือข่ายในระดับจังหวัดและท้องถิ่นในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม และการช่วยเหลือแม่วัยเยาว์

1.3 มาตรการ ประกอบด้วยมาตรการด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.3.1 มาตรการให้ความรู้และสร้างความตระหนักเพื่อป้องกันปัญหา

(1) ให้ความรู้และสร้างความตระหนักให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมไทย เช่น การรักษาวงศ์วานตัวทั้งหญิงและชาย การมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวัย และการร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

(2) ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา อนามัยเจริญพันธุ์ บทบาทความสัมพันธ์หญิงชาย และอื่น ๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชน มีทักษะและสามารถจัดการกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศได้ และตระหนักถึงผลของการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่มีการป้องกัน ซึ่งอาจนำไปสู่การตั้งครรภ์ไม่พร้อม รวมถึงบทบาทความสัมพันธ์ของหญิงชายเพื่อให้สามารถจัดการกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้ รวมทั้งชะลอการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

(3) ให้ทักษะชีวิตเพื่อให้เด็กและเยาวชนรู้จักการป้องกันตนเองมิให้ถูกล่วงละเมิดทางเพศ หรือกรณีถูกล่วงละเมิดทางเพศแล้ว สามารถขอรับความช่วยเหลือที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อม หรือการได้รับคำชี้แนะกรณีตั้งครรภ์จากการถูกล่วงละเมิดทางเพศในการเลือกตั้งครรภ์ต่อ หรือยุติการตั้งครรภ์ที่ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป

(4) ปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมทางเพศของเด็กและเยาวชน อันเป็นผลมาจากแนวคิดบริโภคนิยม และใช้มิติทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างคุณค่าทางเพศทั้งหญิงและชาย

1.3.2 มาตรการด้านการส่งเสริมบทบาทครอบครัว

(1) ให้ความรู้เพื่อให้ครอบครัวเข้าใจถึงพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยของเด็ก และเป็นผู้ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา และบทบาทความสัมพันธ์ของหญิงชาย เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้เรื่องเพศ และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น

(2) เสริมทักษะการเลี้ยงดูบุตรแก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ที่มีลูกตั้งแต่วัยเด็กจนเข้าสู่วัยรุ่น เพื่อให้มีวิสัยทัศน์ในการเลี้ยงดูบุตรที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย

1.3.3 มาตรการด้านการศึกษา

(1) จัดให้มีหลักสูตรเกี่ยวกับ อนามัยเจริญพันธุ์ เพศศึกษา บทบาทความสัมพันธ์หญิงชาย คุณธรรมจริยธรรม และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในแต่ละช่วงวัย เพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่มีการคุมกำเนิด

(2) พัฒนาหลักสูตร วิธีการสอน หรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อผสมผสานการสอนวิชาเพศศึกษา และบทบาทความสัมพันธ์หญิงชาย เข้ากับมิติของสังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้เด็กและเยาวชนตระหนักและมีพฤติกรรมทางเพศสอดคล้องกับมิติทางสังคม และวัฒนธรรมไทย

(3) จัดให้มีการฝึกทักษะแก่ผู้สอนวิชาเพศศึกษา เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้แก่เด็กและเยาวชนแต่ละช่วงวัยได้อย่างเหมาะสม

(4) ปรับเปลี่ยนทัศนคติบุคลากรด้านการศึกษาให้มีความเข้าใจเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน เพื่อให้สามารถให้คำปรึกษา ชี้แนะ และควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อันจะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่มีการป้องกัน และการตั้งครรภ์ไม่พร้อม

1.3.4 มาตรการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

(1) สนับสนุนการจัดบริการให้คำปรึกษาที่เป็นมิตรและเข้าถึงได้ง่ายแก่เด็กและเยาวชน เช่น คลินิกวัยรุ่น คลินิกแม่วัยเยาว์ คลินิกอนามัยเจริญพันธุ์ และเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงบริการให้คำปรึกษาที่หลากหลาย เช่น สายด่วนรู้ใจวัยรุ่น หรือการให้ความรู้และการถามตอบเรื่องเพศผ่าน Social Network ต่าง ๆ

(2) เฝ้าระวังและติดตามเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเสี่ยง เช่น อยู่หอพัก หรือมีพฤติกรรมชอบเที่ยวเตร่และมั่วสุมในสถานบันเทิง เพื่อให้คำแนะนำและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการยับยั้งชั่งใจ และการคุมกำเนิดทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์

(3) ส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา และใช้มิติทางสังคมและวัฒนธรรม เพื่อควบคุมสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในชุมชน

(4) ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน มีการประสานความร่วมมือในทุกระดับ รวมทั้งให้ความร่วมมือในการจัดเก็บรวบรวมและรายงานสถิติข้อมูลเพื่อประโยชน์ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม และการช่วยเหลือแม่วัยเยาว์

2. ยุทธศาสตร์ด้านการช่วยเหลือและบำบัดฟื้นฟู

2.1 เป้าประสงค์

(1) เด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมได้รับคำปรึกษาเกี่ยวกับการตั้งครรภ์หรือคำแนะนำส่งต่อเพื่อรับบริการเป็นรายกรณี หรือทางเลือกอื่นที่สอดคล้องกับปัญหาชีวิต

(2) แม่วัยเยาว์ได้รับการช่วยเหลือระหว่างการจัดครรภ์และคลอดบุตรแล้วอย่างเป็นระบบ รวมทั้งได้รับความรู้เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ

(3) มีมาตรการส่งเสริมความรับผิดชอบของผู้ชายที่ทำให้ผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม

(4) พ่อและแม่วัยเยาว์ได้รับการเสริมทักษะชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข รวมถึงมีทักษะในการดูแลบุตรของตนเองอย่างเหมาะสม

(5) แม่วัยเยาว์ได้รับโอกาสกลับไปศึกษาต่อ หรือได้รับการศึกษาทางเลือกกรณีไม่สามารถกลับไปเรียนได้เต็มเวลา หรือได้รับการฝึกอาชีพเพื่อมีงานทำ

2.2 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

(1) จำนวนเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมและแม่วัยเยาว์ ที่มารับบริการคำปรึกษา ที่หน่วยบริการของภาครัฐ ภาคเอกชน

(2) จำนวนแม่วัยเยาว์ที่มาฝากครรภ์และคลอดบุตรในโรงพยาบาลของรัฐ

(3) จำนวนเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมและแม่วัยเยาว์ที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟู ด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม จากหน่วยงานบริการของภาครัฐและภาคเอกชน

(4) จำนวนกิจกรรมที่จัดให้พ่อวัยเยาว์ได้รับการเสริมทักษะชีวิตและมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในการดูแลครอบครัว

(5) จำนวนแม่วัยเยาว์ที่กลับไปศึกษาต่อ

(6) การจัดการศึกษาทางเลือกแก่แม่วัยเยาว์

(7) จำนวนแม่วัยเยาว์ที่ได้รับการฝึกทักษะอาชีพ และได้รับการจัดหางานให้ทำ

(8) การฝึกอาชีพที่จัดเฉพาะแก่กลุ่มแม่วัยเยาว์

(9) จำนวนแม่วัยเยาว์ที่พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กไปเยี่ยมครอบครัว และช่วยเหลือดูแล

(10) จำนวนครั้งในการจัดการฝึกอบรม สัมมนา เพื่อสร้างค่านิยมในสังคมให้ผู้ชายยอมรับ การกระทำของตนเอง และแสดงความรับผิดชอบเมื่อทำให้ผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม

(11) การดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ผู้ชายที่ทำให้ผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมร่วมรับผิดชอบ ในการเลี้ยงดูบุตร

2.3 มาตรการ ประกอบด้วยมาตรการด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.3.1 มาตรการช่วยเหลือเมื่อเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม

- (1) จัดให้มีการตรวจสอบการตั้งครรภ์ อายุครรภ์ และจัดให้เด็กและเยาวชน ได้รับคำปรึกษาเกี่ยวกับการแจ้งให้พ่อแม่ผู้ปกครอง และผู้ทำให้ตั้งครรภ์ไม่พร้อมทราบ
- (2) ให้การบำบัดฟื้นฟู ด้านร่างกาย และจิตใจ กรณีเกิดความเครียดเกี่ยวกับปัญหาชีวิตที่เกิดขึ้น
- (3) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กเข้าไปดูแลเพื่อให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถสื่อสารปัญหาที่เกิดขึ้นให้ครอบครัวของตนเอง ผู้ทำให้ตั้งครรภ์ไม่พร้อม และครอบครัวของผู้ทำให้ตั้งครรภ์ไม่พร้อมทราบ เพื่อร่วมกันดูแลรับผิดชอบบุตรที่เกิดขึ้น
- (4) ให้เด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมได้รับคำปรึกษาเกี่ยวกับการตั้งครรภ์หรือทางเลือกอื่นที่สอดคล้องกับปัญหาชีวิต

2.3.2 มาตรการการช่วยเหลือระหว่างการตั้งครรภ์

- (1) จัดให้แม่วัยเยาว์ได้รับการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ ได้แก่
 - (1.1) การได้รับการตรวจครรภ์อย่างสม่ำเสมอ การได้รับคำแนะนำเรื่องโภชนาการ และฝึกทักษะในการเลี้ยงดูบุตร
 - (1.2) สนับสนุนที่พักพิงชั่วคราว และจัดบริการให้คำปรึกษาแก่แม่วัยเยาว์ในกรณีที่ครอบครัวไม่ยอมรับ หรือไม่พร้อมที่จะเปิดเผย
 - (1.3) สนับสนุนปัจจัยเกื้อหนุนในการดำรงชีพแก่แม่วัยเยาว์ที่ขาดแคลนหรือบริการอื่นใดเพื่อช่วยให้ครอบครัวแม่วัยเยาว์สามารถเลี้ยงดูบุตร และคงความเป็นครอบครัวอยู่ได้
 - (1.4) บำบัด รักษา ฟื้นฟู ด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม แก่แม่วัยเยาว์ด้วยการจัดกลุ่มบำบัด ครอบครัวบำบัด เพื่อเยียวยาจิตใจแก่แม่วัยเยาว์ และครอบครัว
 - (1.5) จัดหาครอบครัวอุปถัมภ์ เพื่อช่วยเลี้ยงดูบุตร กรณีแม่วัยเยาว์ไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเองได้ หรือจัดหาครอบครัวบุญธรรมแก่บุตรของแม่วัยเยาว์ที่ถูกมอบให้รัฐนำไปเลี้ยงดูแทน

(2) จัดกิจกรรมเพื่อนำพ่อวัยเยาว์ที่พร้อมดูแลครอบครัวมาให้ความรู้และทักษะในการดูแลแม่วัยเยาว์ระหว่างตั้งครรภ์อย่างเหมาะสมและเพิ่มทักษะในการเลี้ยงดูบุตรหลังคลอด การคุมกำเนิด การสร้างครอบครัวใหม่ และการมีค่านิยมผู้เดียวเมียเดียวในการครองชีวิตคู่

(3) จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองและคนในครอบครัวของพ่อและแม่วัยเยาว์ได้รับความรู้ และมีความพร้อมที่จะดูแลสนับสนุนการเลี้ยงดูบุตรหลาน และการตั้งครอบครัวใหม่ของพ่อและแม่วัยเยาว์

(4) ให้นักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กเข้าช่วยเหลือ ดูแล แม่วัยเยาว์และครอบครัว และใช้ทีมสหวิชาชีพเพื่อร่วมระดมความคิดเห็นในการช่วยเหลือ และบำบัดฟื้นฟู ครอบครัวแม่วัยเยาว์

2.3.3 มาตรการช่วยเหลือเมื่อคลอดบุตรแล้ว และป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ

(1) จัดให้แม่วัยเยาว์ที่คลอดบุตรแล้วไปตรวจสุขภาพหลังคลอดตามนัด รวมทั้งให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงดูบุตร พัฒนาการตามวัยของเด็ก และการนำบุตรไปรับวัคซีนตามโปรแกรมที่แพทย์กำหนดรวมถึงการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมแม่

(2) แนะนำบริการ และสถานที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรให้แม่วัยเยาว์ทราบ เพื่อให้ไปขอรับคำปรึกษากรณีมีปัญหาเรื่องการเลี้ยงดูบุตร หรือสุขภาพของบุตรรวมทั้งการให้บริการโดยจัดครอบครัวทดแทนเป็นรายกรณี

(3) ให้ความรู้เรื่องการคุมกำเนิดแก่พ่อและแม่วัยเยาว์ เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ และส่งเสริมทักษะชีวิตเพื่อให้ดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

(4) จัดให้นักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 หรือผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กเยี่ยมครอบครัวแม่วัยเยาว์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คำปรึกษาและช่วยเหลือแม่วัยเยาว์ให้สามารถเลี้ยงดูบุตร และปรับตัวกับชีวิตครอบครัวใหม่ได้อย่างเหมาะสม

2.3.4 มาตรการด้านการศึกษาและการมีงานทำ หลังคลอดบุตรแล้ว

(1) สถานศึกษาเปิดโอกาสให้แม่วัยเยาว์กลับไปศึกษาต่อ หรือจัดการศึกษาทางเลือก เพื่อให้แม่วัยเยาว์ได้รับการศึกษาต่อเนื่อง กรณีไม่สามารถกลับไปเรียนได้เต็มเวลา

(2) จัดให้มีการฝึกอาชีพ ตามความสนใจและความถนัดแก่แม่วัยเยาว์ที่ประสงค์จะเข้ารับการฝึกอาชีพ และประสานงานเพื่อจัดหางานให้แม่วัยเยาว์ได้ประกอบอาชีพตามที่ได้รับบริการฝึกอบรมมา

(3) จัดบริการให้คำปรึกษา และแนวทางการประกอบอาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อม แก่แม่วัยเยาว์ก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน หรือจัดบริการจัดหางานโดยเฉพาะแก่กลุ่มแม่วัยเยาว์ที่ผ่านการฝึก อาชีพ รวมทั้งการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อให้กลุ่มแม่วัยเยาว์เป็นแรงงานที่มีคุณภาพในอนาคต

(4) จัดระบบในการดูแล ช่วยเหลือ แม่วัยเยาว์ที่ตกอยู่ในภาวะยากลำบาก เพื่อให้ สามารถเลี้ยงดูบุตรได้อย่างมีคุณภาพ

2.3.5 มาตรการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อผู้ทำให้ผู้หญิงท้องไม่พร้อม

(1) ต้องมีการดำเนินคดีกับผู้ล่วงละเมิดทางเพศเด็กและเยาวชนตามที่กฎหมาย กำหนด ไม่ควรสนับสนุนให้มีการไกล่เกลี่ย และลงท้ายด้วยการยอมความกัน

(2) สร้างค่านิยมในสังคมให้ผู้ชายยอมรับการกระทำของตนเอง และแสดงความ รับผิดชอบเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิง และผู้หญิงเกิดตั้งครรภ์ไม่พร้อม

(3) สนับสนุนให้ครอบครัวของพ่อและแม่วัยเยาว์ เข้าช่วยเหลือเพื่อประทับประคอง ให้พ่อและแม่วัยเยาว์ร่วมกันรับผิดชอบเลี้ยงดูบุตรที่เกิดขึ้นให้ดีที่สุด

(4) สนับสนุนให้โรงเรียนให้การศึกษอบรมแก่นักเรียนชายให้เห็นคุณค่าทางเพศ มีความรับผิดชอบเมื่อต้องเป็นพ่อวัยเยาว์ในขณะเรียน และร่วมกันดูแลบุตรให้ดีที่สุด สามารถปรับตัวได้ เมื่อต้องมีครอบครัวในสถานภาพที่ยังไม่พร้อม

(5) สนับสนุนให้มีการออกกฎหมายเพื่อให้ผู้ชายที่ทำให้ผู้หญิงท้องไม่พร้อม ร่วมรับผิดชอบในการเลี้ยงดูบุตร

3. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างบทบาทและองค์ความรู้ แก่กลุ่มผู้นำทางความคิดของเด็กและ เยาวชน

3.1 เป้าประสงค์

(1) กลุ่มผู้นำทางความคิดซึ่งถือเป็นบริบทรอบตัวเด็กและเยาวชน ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน สื่อมวลชน ภาคีเครือข่าย ได้รับการเสริมสร้างบทบาทและองค์ความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็ก และเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม และการช่วยเหลือแม่วัยเยาว์

(2) บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะเพื่อให้สามารถ บูรณาการปฏิบัติงานร่วมกันในการช่วยเหลือและบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมและแม่วัยเยาว์

3.2 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- (1) จำนวนบิดา มารดา และผู้ปกครอง ของแม่วัยเยาว์ที่ได้รับการชี้แนะ หรือให้คำปรึกษา เพื่อให้มีทัศนคติและความพร้อมในการดูแลแม่วัยเยาว์ และครอบครัว
- (2) การจัดบริการให้คำปรึกษาแก่ครอบครัวที่มีลูกในช่วงย่างเข้าสู่วัยรุ่น การแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของวัยรุ่นโดยความร่วมมือของภาคีเครือข่าย
- (3) จำนวนชุมชนที่มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม การช่วยเหลือพ่อแม่แม่วัยเยาว์ในชุมชน และการเตรียมการเพื่อเฝ้าระวังปัญหา
- (4) ความก้าวหน้า การสร้างความรู้ และความตระหนัก เพื่อให้สังคมมีทัศนคติที่เหมาะสม เกี่ยวกับคุณค่าทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ด้วยความรับผิดชอบ และบทบาทความเสมอภาคหญิงชาย
- (5) จำนวนองค์กรภาคธุรกิจ องค์กรภาคเอกชน ในระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ ที่มีการจัดกิจกรรมหรือจัดสรรงบประมาณเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม
- (6) จำนวนจังหวัดและชุมชนที่มีการสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม

3.3 มาตรการ ประกอบด้วยมาตรการต่าง ๆ ดังนี้

3.3.1 มาตรการเสริมบทบาทและองค์ความรู้แก่ครอบครัว

- (1) รณรงค์ให้ความรู้แก่ครอบครัว เพื่อทบทวนดูแลเรื่องการคบเพื่อน การวางตัวกับเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครอง การตระหนักถึงบทบาทความสัมพันธ์หญิงชาย การป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ และการตั้งครรภ์ไม่พร้อม
- (2) ปรับทัศนคติพ่อแม่ให้ยอมรับความผิดพลาดของลูก และหาทางออกที่เหมาะสมร่วมกัน
- (3) ส่งเสริมการจัดตั้งคลินิกพ่อแม่ เพื่อให้เป็นกลไกให้ความรู้และให้คำปรึกษาแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่มีลูกในวัยรุ่น การแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่าง ๆ ของลูกวัยรุ่น

3.3.2 มาตรการเสริมบทบาทและองค์ความรู้ชุมชน สังคม

- (1) เสริมสร้างทัศนคติชุมชนให้มีการยอมรับและช่วยเหลือพ่อแม่แม่วัยเยาว์ และมีการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม

(2) ให้ความรู้แก่สังคมทุกช่องทาง ถึงอันตรายของการยุติการตั้งครรภ์ที่ไม่ปลอดภัย เสริมสร้างทัศนคติที่เหมาะสมและถูกต้องเกี่ยวกับคุณค่าทางเพศ บทบาทความสัมพันธ์หญิงชาย รวมทั้งรณรงค์ให้เพศชายมีเพศสัมพันธ์ด้วยความรับผิดชอบ และบทบาทความเสมอภาคหญิงชาย

3.3.3 มาตรการเสริมบทบาทและองค์ความรู้แก่ภาคีเครือข่าย

(1) รณรงค์ให้ องค์กรภาคเอกชน ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม ตระหนักและมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม รวมทั้งช่วยเหลือกลุ่มแม่วัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม ให้สามารถเลี้ยงดูบุตร และดำรงชีวิตในสังคมอย่างเหมาะสม

(2) สร้างและพัฒนาเครือข่ายการปฏิบัติงานร่วมกันในระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ระหว่าง หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน โรงเรียน สถานพยาบาล วัด และชุมชน เพื่อการช่วยเหลือและการประสานส่งต่อ กรณีพบเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม รวมทั้ง ร่วมกันพัฒนาระบบเฝ้าระวังเพื่อป้องกันปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม

3.3.4 มาตรการเสริมศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านเด็ก

(1) จัดการฝึกอบรมเพื่อเสริมองค์ความรู้และทักษะให้ผู้ปฏิบัติงานด้านเด็ก สามารถบูรณาการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อช่วยเหลือ บำบัด ฟื้นฟู ด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม แก่เด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม และแม่วัยเยาว์

(2) จัดให้ผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กได้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อมและแม่วัยเยาว์ เพื่อเสริมประสบการณ์และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

(3) จัดทำแผนงานส่งเสริมศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านเด็ก เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กได้มีโอกาสเข้ารับการพัฒนาความรู้ และเสริมทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้งมีการสร้างเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานด้านเด็ก อันเป็นการเสริมศักยภาพให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างกว้างขวาง

4. ยุทธศาสตร์การขจัดสิ่งยั่วยุและอิทธิพลจากสื่อ

4.1 เป้าประสงค์

(1) ขจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นเร้าให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และการตั้งครรภ์ไม่พร้อม

(2) มีการตรวจตรา กวาดล้าง จับกุม สื่อลามก อนาจาร ที่ยั่วยุการมีพฤติกรรมทางเพศของเด็กและเยาวชน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(3) สถาบันด้านสื่อสารมวลชนทุกแขนงมีการเสนอสื่อที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และเป็นมิตรต่อเด็กและเยาวชน รวมถึงการมีบทบาทในการเผยแพร่และสร้างความรู้ที่ถูกต้องเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น สัมพันธภาพที่เหมาะสมระหว่างเพศและอนามัยเจริญพันธุ์

(4) มีมาตรการตามกฎหมายในการควบคุมสื่อ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีนโยบายและมาตรการ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในการควบคุมสื่อทุกแขนง มิให้นำเสนอสื่อที่เป็นพิษภัยต่อเด็กและเยาวชน

4.2 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

(1) จำนวนครั้งในการกวาดล้าง จับกุม การผลิตและจำหน่ายสื่อลามก อนาจาร รูปแบบต่าง ๆ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(2) จำนวนเว็บไซต์ เกมออนไลน์ และสื่อที่ถูกปิดจากการนำเสนอภาพ หรือเรื่องราวทางเพศที่สื่อไปในทางลามก อนาจาร

(3) จำนวนครั้งในการรณรงค์ให้สถาบันสื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ ตระหนัก และร่วมรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการเสนอสื่อที่เสริมสร้างทัศนคติที่เหมาะสมและถูกต้อง เกี่ยวกับคุณค่าทางเพศซึ่งสอดคล้องมิติทางสังคมและวัฒนธรรม และบทบาทความสัมพันธ์ของหญิงชาย

(4) จำนวนสื่อต้นแบบที่ได้รับรางวัล หรือประกาศเกียรติคุณจากผลงานสื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม แก่เด็กและเยาวชน

(5) จำนวน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมาย เกี่ยวกับการควบคุมดูแลสื่อแขนงต่าง ๆ ที่ออกโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(6) การจัดเวลาที่เหมาะสมในการเผยแพร่สื่อโทรทัศน์ ที่เหมาะสมกับเด็กในแต่ละช่วงวัย

(7) จำนวนครั้งในการให้ความรู้เพื่อสร้างความตระหนักแก่เด็กและเยาวชนในการบริโภคสื่อ และรู้เท่าทันสื่อ

(8) จำนวนเครือข่ายและผลงานในการเฝ้าระวังสื่อที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชน

(9) ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น เพื่อควบคุม ดูแล และเฝ้าระวัง การผลิต จำหน่าย และเผยแพร่สื่อที่เป็นพิษภัยต่อเด็กและเยาวชน

4.3 มาตรการ ประกอบด้วยมาตรการต่าง ๆ ดังนี้

4.3.1 มาตรการตรวจสอบ ควบคุม สื่อที่ไม่เหมาะสม

(1) กวาดล้าง จับกุม การผลิต และจำหน่าย สื่อลามกรูปแบบต่าง ๆ โดยมีการดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

(2) ตรวจสอบการเผยแพร่ รูปภาพ คลิป เกี่ยวกับเรื่องเพศที่สื่อไปในทางลามกอนาจาร ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อประเภทต่าง ๆ โดยมีการสั่งปิดเว็บไซต์และสื่อที่ไม่เหมาะสมนั้น

(3) ควบคุมและให้คำแนะนำแก่สื่อประเภทต่าง ๆ เกี่ยวกับการนำเสนอภาพและเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ซึ่งอาจกระตุ้นเร้าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของเด็กและเยาวชน

(4) ตรวจสอบเกมส์ออนไลน์ต่าง ๆ ที่มีการใช้เรื่องเพศเป็นกิจกรรมในการเล่นเกมส์

(5) มีการจัดตั้งกลไก หรือหน่วยเฉพาะ หรือมีการมอบหมายหน้าที่เป็นการเฉพาะ เพื่อควบคุม ดูแล ตรวจสอบ การผลิต การจำหน่าย และการเผยแพร่สื่อ หรือคลิป ในเรื่องเพศที่สื่อไปในทางลามก อนาจาร

4.3.2 มาตรการส่งเสริมสถาบันด้านสื่อสารมวลชนให้มีการผลิตสื่อด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม

(1) รมรทให้สถาบันด้านการสื่อสารมวลชนให้แนวคิดเพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่เหมาะสม และถูกต้องเกี่ยวกับคุณค่าทางเพศ

(2) ส่งเสริมให้สื่อทุกประเภทมีการผลิตสื่อที่สร้างค่านิยมให้เด็กและเยาวชน มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับมิติทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น การรักนวลสงวนตัว บทบาทความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างหญิงชาย

(3) ส่งเสริมให้สถาบันด้านสื่อสารมวลชนทุกประเภท มีการรวมตัวกันเพื่อดูแลจริยธรรมของสื่อ และการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ของสื่อที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย โดยมีการจัดตั้งเป็นกลไกเพื่อเฝ้าระวัง และมีการดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

(4) สร้างแรงจูงใจด้วยการมอบรางวัลหรือประกาศเกียรติคุณแก่สื่อต้นแบบที่มีผลงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม แก่เด็กและเยาวชน

4.3.3 มาตรการทางกฎหมายและการควบคุมสื่อจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(1) ส่งเสริมให้มีการออกกฎหมายเพื่อควบคุม ดูแล สื่อทุกประเภทให้มีการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูล ที่สร้างสรรค์สังคมและไม่เป็นพิษภัยต่อเด็กและเยาวชน

(2) สนับสนุนการจัดเวลาที่เหมาะสมในการเผยแพร่สื่อโทรทัศน์เพื่อลดการบริโภคสื่อที่ไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชนในแต่ละช่วงวัย

5. ยุทธศาสตร์ด้านการผลักดันนโยบาย

5.1 เป้าประสงค์

(1) มีการผลักดันให้การป้องกันและการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อมเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ร่วมมรณรังค์สรรพกำลัง และทรัพยากรในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

(2) มีการใช้กลไกตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กในระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น เป็นกลไกหลักเพื่อดำเนินงานตามยุทธศาสตร์นี้

(3) ส่งเสริมการบูรณาการปฏิบัติงานร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งในระดับจังหวัดและพื้นที่

(4) มีผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กเข้าไปดูแล กรณีพบเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม และแม่
วัยเยาว์

5.2 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

(1) มีการประกาศเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อมเป็นวาระแห่งชาติ

(2) มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์กับภาคีเครือข่าย

(3) คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติมีการส่งการไปยังคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด 76 จังหวัด เพื่อดำเนินการตามยุทธศาสตร์ โดยมีการประมวลภาพรวมการดำเนินงานของทุกจังหวัดใน
ทุก 4 เดือน

(4) คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดมีการขยายระบบงานลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในพื้นที่ เพื่อร่วมดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการเสริมศักยภาพ
และดำเนินงานที่สามารถเป็นต้นแบบของแต่ละจังหวัดได้

(5) สภาเด็กและเยาวชนได้รับการเสริมพลังให้เป็นกลไกเพื่อปฏิบัติงานกับเด็กและเยาวชน
ในพื้นที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม

(6) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาครัฐ และภาคเอกชน ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายซึ่งกันและกัน
ในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์และแผนงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็ก

และเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม ซึ่งมีส่วนสนับสนุนส่งเสริมให้การป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(7) เกิดเครือข่ายการปฏิบัติงานระดับพื้นที่ ที่มีรูปแบบการปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อมและแม่วัยเยาว์ และครอบครัวที่ชัดเจน

5.3 มาตรการ ประกอบด้วยมาตรการต่าง ๆ เหล่านี้

5.3.1 มาตรการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนในระดับชาติ ระดับจังหวัด และท้องถิ่น

(1) ผลักดันให้การป้องกันและการแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อมเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีการระดมสรรพกำลัง และทรัพยากรเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายังเป็นรูปธรรม

(2) จัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างส่วนราชการและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม

(3) ให้คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ และคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดทุกจังหวัด เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม

(4) ให้คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดทุกจังหวัด สนับสนุนส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบ ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม

(5) ให้นำพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กในพื้นที่ เข้าช่วยเหลือดูแลเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมและแม่วัยเยาว์ โดยมีการประสานความร่วมมือ และจัดการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ

(6) ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นกลไกสนับสนุนระดับจังหวัด และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกลไกหลักในชุมชน ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม โดยบูรณาการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่น มีการจัดทำแผนงาน รวมทั้งจัดสรรงบประมาณประจำปีเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์นี้

(7) รณรงค์ให้สภาเด็กและเยาวชนในแต่ละพื้นที่ ร่วมกับองค์กรเครือข่าย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม

(8) ให้ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน บ้านพักเด็กและครอบครัว ศูนย์ประชาบดี 1300 ศูนย์ OSCC และองค์กรภาคเอกชนในพื้นที่ ทำหน้าที่ประสาน เฝ้าระวัง และให้ความช่วยเหลือแก่เด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม และครอบครัวของพ่อและแม่วัยเยาว์ ดังนี้

(8.1) ให้ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนทำหน้าที่เฝ้าระวังเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่จะมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร หรือมีโอกาสจะถูกล่วงละเมิดทางเพศ โดยประสานการช่วยเหลือกับภาคีเครือข่ายอื่น ๆ

(8.2) ให้คำปรึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมและแม่วัยเยาว์ และครอบครัว และนำบริการต่าง ๆ มาให้การสนับสนุนช่วยเหลือ กรณีเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม ประสบปัญหาชีวิต หรือแม่วัยเยาว์อยู่ในฐานะขาดแคลนที่ต้องได้รับความช่วยเหลือ

(8.3) ให้ความรู้เพื่อเสริมทักษะชีวิตแก่เด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมและแม่วัยเยาว์ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การเลี้ยงดูบุตร การคุมกำเนิด บทบาทความเป็นพ่อแม่ การกลับไปศึกษาต่อ หรือการฝึกอาชีพเพื่อการมีงานทำ

(8.4) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่เด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมและแม่วัยเยาว์ และครอบครัว

(8.5) ให้ความรู้และให้คำแนะนำแก่ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็ก และเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม พ่อวัยเยาว์ และแม่วัยเยาว์ ให้ทำหน้าที่และบทบาทได้อย่างเหมาะสม

(8.6) ประสานงานกับโรงเรียนเพื่อให้มีความเข้าใจในสถานการณ์และให้โอกาสเด็กได้เข้าเรียนต่อเนื่อง

(8.7) ทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อให้เด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม แม่วัยเยาว์ และครอบครัวมีชีวิตในชุมชนอย่างปกติสุข

5.3.2 มาตรการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

(1) ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนางานอนามัยเจริญพันธุ์แห่งชาติ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสุขภาพเด็กวัยเรียนและวัยรุ่น ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขเป็นเจ้าภาพ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่เป็นระบบด้านการอนามัยเจริญพันธุ์และสุขภาพะทางเพศแก่เด็กและเยาวชน และคนในสังคม ให้สามารถป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมได้เป็นอย่างดี

(2) ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และแผนงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงพยาบาล สถานศึกษา และสถานบริการสาธารณสุขทุกระดับจัดให้มีบริการและการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม แม่วัยเยาว์ และครอบครัว

(4) สร้างเครือข่ายการประสานงานระหว่างโรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุขทุกระดับ บ้านพักเด็กและครอบครัว ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาชน เพื่อให้เกิดความช่วยเหลืออย่างเป็นระบบเมื่อพบเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม หรือกลุ่มเสี่ยงที่อาจตั้งครรภ์ไม่พร้อม

(5) ให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการวางแผนครอบครัวในชุมชนอย่างทั่วถึง เพื่อให้คำปรึกษาเรื่องเพศศึกษา สุขภาวะทางเพศ โดยมีการจัดบริการที่เป็นมิตรแก่วัยรุ่น และสามารถเข้าถึงได้ง่าย

(6) ส่งเสริมสนับสนุนให้ องค์กรภาคเอกชน ภาคประชาชน และสื่อมวลชน ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม

(7) ส่งเสริมสนับสนุนให้สภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด และระดับอำเภอ สร้างเครือข่ายเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เพื่อเป็นแกนนำป้องกัน แก้ไข และเฝ้าระวังปัญหาเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม โดยได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6. ยุทธศาสตร์การสำรวจข้อมูล การพัฒนาระบบงาน และการติดตามผล

6.1 เป้าประสงค์

(1) มีการจัดทำฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ในกลุ่มอายุต่าง ๆ มีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสะท้อนภาพปัญหาในองค์รวม และมีการนำเสนอกลไกระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับพื้นที่ เพื่อกำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

(2) มีการนำตัวแบบในการปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม และแม่วัยเยาว์ไปใช้ โดยอาจมีการประยุกต์ไว้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งมีการพัฒนาระบบงาน บริหารจัดการองค์ความรู้ และการศึกษาวิจัย เพื่อนำเสนอนวัตกรรมใหม่เพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหาเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(3) มีการติดตามการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ระดับต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม

6.2 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- (1) มีฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ และตั้งครรภ์ไม่พร้อม ตามกลุ่มอายุ จำแนกตามจังหวัดและภูมิภาค โดยความร่วมมือของภาคีเครือข่าย
- (2) มีการนำเสนอข้อมูลสถานการณ์เด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ตามกลุ่มอายุต่อคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด และอื่น ๆ ทุกปี
- (3) จำนวนนโยบาย มาตรการ แนวทางปฏิบัติ กิจกรรมโครงการที่ดำเนินการ โดยคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด
- (4) จำนวนจังหวัดและชุมชนที่มีการปฏิบัติงานตามตัวแบบและมีการพัฒนาระบบงานเพื่อดำเนินงานตามยุทธศาสตร์นี้
- (5) การจัดตั้งกลไกระดับชาติ ระดับจังหวัด เพื่อติดตามการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์
- (6) จำนวนงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม
- (7) จำนวนกิจกรรมและโครงการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อม จากระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนคุ้มครองเด็ก
- (8) มีการจัดตั้งกลไกเพื่อติดตามการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดและท้องถิ่น

6.3 มาตรการ ประกอบด้วยมาตรการด้านต่าง ๆ ดังนี้

6.3.1 มาตรการด้านการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา

- (1) สํารวจและจัดทำฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ และตั้งครรภ์ไม่พร้อม ในกลุ่มอายุไม่เกิน 15 ปี 15 – 18 ปี และ 19 – 20 ปี โดยดำเนินการทุกปีงบประมาณ และบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถสะท้อนภาพปัญหาในองค์รวม
- (2) สรุปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบสถานการณ์ปัญหา และรายงานให้คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ และคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดทราบ เพื่อกำหนดนโยบาย มาตรการ แนวทางปฏิบัติ รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการรายปี เพื่อให้มีการช่วยเหลือ ป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อมในแต่ละพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

6.3.2 มาตรการพัฒนาระบบงาน จัดการองค์ความรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนา

(1) ให้นำหน่วยงานในพื้นที่ มีการปฏิบัติงานตามตัวแบบหรือประยุกต์ใช้ตัวแบบ ซึ่งช่วยให้มีรูปแบบการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เป็นเอกภาพ ในการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ ไม่พร้อม หรืออาจทำบันทึกข้อตกลงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ รายละเอียดตัวแบบดังเอกสารแนบท้าย

(2) ให้คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด ขยายระบบงาน การช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมลงสู่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพหลัก ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายในพื้นที่ โดยมีการนำตัวแบบที่กำหนด ไปประยุกต์ใช้

(3) ส่งเสริมการจัดการองค์ความรู้เกี่ยวกับ เพศศึกษา อนามัยเจริญพันธุ์ สุขภาวะ ทางเพศ เพื่อให้เด็ก เยาวชน และทุกภาคส่วนในสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีการจัดการอบรม สัมมนา หรือการจัดกิจกรรมอื่นใดอย่างต่อเนื่อง

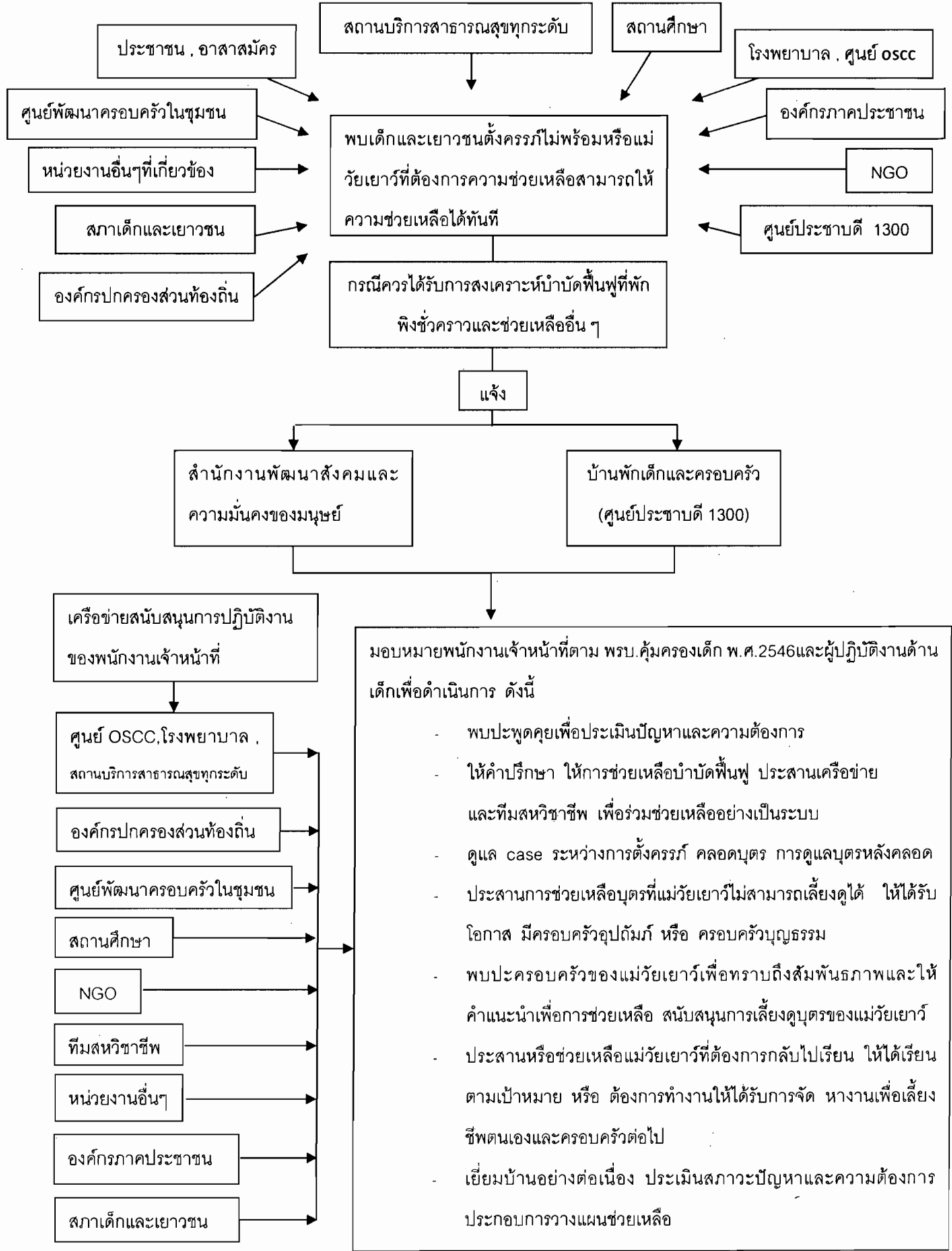
(4) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย นำเสนอนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อพัฒนา การปฏิบัติงาน ช่วยเหลือ ป้องกัน แก้ไข และเฝ้าระวัง ปัญหาเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม

(5) ให้กองทุนคุ้มครองเด็กให้ความสำคัญและสนับสนุนงบประมาณ แก่หน่วยงาน ภาครัฐ และภาคเอกชน ที่ไม่ได้รับงบประมาณเพื่อดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไข ปัญหา เด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม

6.3.3 มาตรการติดตามผล

มีการจัดตั้งกลไกระดับชาติ ระดับจังหวัด เพื่อติดตามและให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการ ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ เพื่อให้มีการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในทุกพื้นที่

ตัวแบบการปฏิบัติการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม

- มอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546และผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กเพื่อดำเนินการ ดังนี้
- พบปะพูดคุยเพื่อประเมินปัญหาและความต้องการ
 - ให้คำปรึกษา ให้การช่วยเหลือบำบัดฟื้นฟู ประสานเครือข่ายและทีมสหวิชาชีพ เพื่อร่วมช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ
 - ดูแล case ระหว่างการตั้งครรภ์ คลอดบุตร การดูแลบุตรหลังคลอด
 - ประสานการช่วยเหลือบุตรที่แม่วัยเยาว์ไม่สามารถเลี้ยงดูได้ ให้ได้รับโอกาส มีครอบครัวอุปถัมภ์ หรือ ครอบครัวบุญธรรม
 - พบปะครอบครัวของแม่วัยเยาว์เพื่อทราบถึงสัมพันธภาพและให้คำแนะนำเพื่อการช่วยเหลือ สนับสนุนการเลี้ยงดูบุตรของแม่วัยเยาว์
 - ประสานหรือช่วยเหลือแม่วัยเยาว์ที่ต้องการกลับไปเรียน ให้ได้เรียนตามเป้าหมาย หรือ ต้องการงานให้ได้รับการจัดหางานเพื่อเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัวต่อไป
 - เยี่ยมบ้านอย่างต่อเนื่อง ประเมินสภาวะปัญหาและความต้องการประกอบการวางแผนช่วยเหลือ

ที่ มท ๐๘๔๑.๗/ว ๑๒๐๐

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๓

เรื่อง นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนานามัยการเจริญพันธุ์แห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนานามัยการเจริญพันธุ์แห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗)
จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ส่งร่างนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนานามัยการเจริญพันธุ์แห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗) ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๓ และลงมติเห็นชอบตามที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอ มาให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาแล้ว เห็นว่านโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนานามัยการเจริญพันธุ์แห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗) มีความสำคัญต่อการพัฒนาประชากรซึ่งเน้นด้านคุณภาพการเจริญพันธุ์ที่ครอบคลุมสุขภาพทางเพศทั้งด้านกาย จิต และสังคม เพศ เพศมิติ พฤติกรรมทางเพศ บทบาทชายหญิง ในสังคม ทุกวัยตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงสูงอายุให้มีความสมบูรณ์ โดยเฉพาะการเกิดทุกรายต้องเป็นที่ปรารถนา ปลอดภัย และมีคุณภาพ เพื่อสร้างประชากรรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศตลอดจนเสริมสร้างครอบครัวให้อบอุ่นและมีความเข้มแข็ง กระทรวงมหาดไทย จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพิจารณาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานการพัฒนานามัยการเจริญพันธุ์ในระดับท้องถิ่น โดยสามารถดาวน์โหลดสิ่งที่ส่งมาด้วยได้ที่ www.thailocaladmin.go.th / หนังสือราชการ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวัลลภ พริ่งพงษ์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร รักษาการแทน
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
ปฏิบัติหน้าที่ปลัดผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาครและ
ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการมีส่วนร่วม

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๕๑-๔๐๐๐ ต่อ ๔๑๓๒-๓

e-mail : hsw@thailocaladmin.go.th

“ดำรงธรรมนำไทยใสสะอาด”